

Žďárská novinka: přemístování vzrostlých stromů vzdušným rýčem

Žďár nad Sázavou je mezi pěticí českých měst, která začala využívat novou technologii přesazování vzrostlejších stromů. Nazývá se vzdušný rýč a v případě zemních prací či staveb dokáže překážející strom zachránit. Dříve musel k zemi.

Nová technologie postupně odstraňuje zeminu z kořenů stromu odfoukáním. Vzduchem se hlína rozmělní a odpadne. Odfovkává se jen nutná část kořenového balu, zbytek zůstává.

Díky tomu se podaří strom velmi citlivě vyjmout bez poškození jemných kořínků a vlásečnic, takže má velkou naději se znovu uchytit jinde.

Jak k nové technologii přesazování městských stromů vysvětluje starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM), Žďár se dlouhodobě profiluje jako zelené město, environmentálně laděné.

„Máme zde téměř 9000 stromů, které byly mnohdy historicky nekonceptně vysázeny na technické síti. Dnes jsou stromy vzrostlé a síť mohou ohrožovat svým kořenovým systémem,“ přibližuje starosta.

V případě rekonstrukcí a obnovy doposud takový strom přišel vniveč, byť byl jinak zdravý a perspektivní.

„Aby nedocházelo k automatickému kácení stromů jen proto, že potřebujeme opravit potrubí, tak tímto způsobem lze strom zachránit. Přesadí se do připravené jámy, zemina se opět zafouká vzdušným rýčem,“ popisuje starosta.

Přesazení většího stromu zabere 10–12 hodin. Na novém místě dostane strom šanci na uchycení, nechybí pravidelná závlivka. Agrotechnické lhůty pro pře-



VZDUŠNÝ rýč je nová technologie přesazování stromů. Na snímku jirovec před poliklinikou s již obnaženými kořeny. Nyní roste v parku na Libušíně. Foto: archiv města Žďár n. S.

sazování stromů jsou jaro a podzim.

Letos na jaře město nechalo odbornou firmou přesadit pět stromů z lokalit před poliklinikou, z Vodojemu a Klafaru. Tři jírovce maďaly, lípa

malolistá a jírovec pletový nyní rostou v dětském areálu na Libušíně.

„Přesazení pěti stromů stálo 55 tisíc Kč bez DPH. Kdybychom je pokáceli a vysazovali stromy nové, bylo by to dražší. Jeden vzrostlý strom stojí 20 až 30 tisíc. Takže i z ekonomického hlediska je tato technologie lepší,“ obhajuje starosta.

Radnice chce technologii vzdušného rýče zapojovat stále častěji tam,

kde to bude dávat smysl. Tedy v případě zdravých perspektivních stromů.

„Samozřejmě to lze jen u mladších stromů. Kaštan před poliklinikou měl obvod kmene 70 cm. Čas ukáže, jak je tato nová technologie účinná. Může se stát, že se strom nechytne, ale je to lepší cesta než jej automaticky pokácat,“ uzavírá Martin Mrkos. **-lko-**

EDoklady: Nová éra prokazování totožnosti je tu

Od roku 2024 se můžeme prokazovat občanským průkazem v mobilní aplikaci. Testovací fáze na přijímání eDokladů spustila 20. ledna a účastní se jí ústřední správní úřady. Tedy všechna ministerstva a další orgány.

V lednu se zkušebně připojil i žďárský městský úřad.

„Zatím je v našich podmínkách dostupný pouze občanský průkaz. Občan k tomu potřebuje chytrý telefon s podporou bluetooth a fotoaparátu a musí mít zřízenou identitu občana,“ vysvětluje na úvod žďárský místostarosta Rostislav Dvořák (KDU-ČSL)

Připojení na internet je potřeba při registraci, aktualizaci údajů a prokazování ověřovateli na přepážce. Toto prokazování s mobilní aplikací bude probíhat také offline.

„Většina zaměstnanců, kteří přijdou do styku s klienty, mají k dispozici webové čtečky, zavádíme i mobilní čtečky. Pro prokazování v terénu nás čeká ještě zprovoznit asi 12 mobilních telefonů,“ říká místostarosta.

Podle jeho slov klienti zatím eDoklady využívají v jednotkách případů. „V testovací fázi se snažíme jim vycházet vstříc. V tuto chvíli již 12 odborů města může používat tuto aplikaci a čtečkou je vybaveno 36 a mobilními telefony 13

úředníků,“ informuje.

Od 1. července se k systému přidají další státní orgány, např. obě komory Parlamentu, policie, soudy či finanční úřady, úřady práce, kraje a obce s rozšířenou působností.

Od 1. ledna 2025 se připojí i ostatní orgány veřejné moci i soukromé osoby, jimž právní předpis stanovuje ověřit něčí totožnost nebo jiný osobní údaj. Třeba pošta, okrskové volební komise, školy, zdravotní pojišťovny, banky, notáři, ale i obce I. a II. stupně a jejich obecní policie. Více se dočteme na: <https://edoklady.gov.cz>.

Příznivci papírových občank, pasů ap. mohou stále nad eDoklady váhat. To s ohledem na osobní údaje. Mobil se může rozbit, či nám být zcizen.

Na to starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM) vysvětluje, že při ztrátě jsme chráněni heslem či otiskem prstu. Ale pokud nám např. mobil upadne a rozbije se, pak si nejspíš budeme muset koupit nový. Do stažené aplikace eDoklady se pak znovu přihlásíme.

„Od 1. července nastane povinnost jen státním organizacím umět eDoklady přijmout. Stále bude platný dosavadní způsob prokazování papírovými doklady, eDoklady jsou na dobrovolné bázi,“ dodává starosta. **-lko-**

Městem se rozjíždí sdílená kola pro rychlé přesuny

První květnový čtvrtek odstartoval ve Žďáře městský projekt s názvem Sdílená kola.

Zatímco u nás jsou společná „přibližovačla“ novinkou, v desítkách českých měst již fungují pár let.

V letošním roce „0“ mohou Žďáráci i turisté cestovat po městě na celkem 60 kolech až do poloviny prosince.

Díky výsledku soutěže na provozovatele vyjde radnici první rok provozu sdílených kol na něco málo přes 1 milion korun. „Tím, že se o zakázku ucházely dvě společnosti, podařilo se cenu ponížít z původně předložených 1,5 mil. Kč,“ informuje starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM).

Zakázku vyhrála česká společnost Rekola, která začne ve Žďáře provozovat a servisovat 50 klasických kol a 10 elektrokol.

„Zatím začínáme rozvrhem na 30 stanovišť po městě, jejich počet a rozmístění se může ještě ladit. Analýza sleduje pohyb obyvatel či hustotu osídlení po celém městě, včetně okrajových částí,“ vysvětluje starosta.

Člověk tak na jednom stanovišti nasedne na kolo a po dojetí do cíle jej odloží v tamním nejbližším stanovišti. Uživatelé budou mít denně 30 minut jízdy zdarma, bonus bude rozdělen na 2 x 15 minut, aby to bylo uživatelsky přívětivější.

„Po první sezóně bude pilotní rok „0“ vyhodnocen a když se o službu potvrdí poptávka jako v jiných městech Vysočiny, tak bychom v dalších letech pokračovali,“ říká starosta.

Radnice chce podle jeho slov podpořit nemotorové alternativy dopravy. „Jak již jsme prezentovali dříve, některé chodníky měníme na sdílené stezky pro chodce a cyklisty, cyklostezky budou po Žďáře přibývat,“ připomíná Martin Mrkos.

Se sdílenými koly na Vysočině, ovšem od jiné značky, začala v roce 2022 Jihlava, o rok později se přidala města Třebíč a Pelhřimov.

Žďár je tak čtvrtým vysočinským městem, které nabídne lidem nemotorovou alternativu rychlých přesunů po městě. **-lko-**